

Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Naalakkersuisut pålægges at udarbejde en redegørelse, der vurderer muligheden for at etablere en institution, der skal rådgive og hjælpe folk med personlig økonomisk gæld. Formålet skal være at tilbyde borgere med gæld gratis rådgivning fra relevante fagfolk med henblik på at få nedbragt gælden. Redegørelsen skal indeholde en beskrivelse af en sådan institutions arbejdsopgaver samt hvilke typer fagfolk, der med fordel kan tilknyttes, og hvad en sådan institution vil koste Landskassen årligt i driftsmidler. Redegørelsen skal være færdig inden efterårssamlingen 2016.

(Medlem af Inatsisartut, Naaja Nathanielsen, Inuit Ataqatigiit)

Svarnotat

(Medlem af Naalakkersuisoq for Finanser, Råstoffer og Udenrigsanliggender)

1. behandling

Medlem af Inatsisartut Naaja Nathanielsen har, med baggrund af Finansudvalgets besøg hos Skyldnernes Ombudsmandsinstitution i Island stillet et forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Naalakkersuisut pålægges, at udarbejde en redegørelse der vurderer muligheden for at etablere en lignende eller tilsvarende institution her i landet.

Naalakkersuisut kan kun være enig med forslagsstilleren i, at restancerne til det offentlige er alt for store, ligesom Naalakkersuisut fuldt ud kan støtte, at man i videst muligt omfang forsøger at hjælpe borgere som uforskyldt er kommet i restance som følge af sociale hændelser som eksempelvis ulykker, dødsfald med mere, eller andre forhold som er uden for den enkeltes rækkevidde.

Det kan oplyses, at Skattestyrelsens afdeling for inddrivelse, allerede i dag i forbindelse med indgåelse af aftaler om gældsafvikling forsøger at udarbejde, i samarbejde med den pågældende debitor, en oversigt over, husstandens indtægts- og udgiftsforhold, med henblik på at finde ud af hvilket beløb debitor reelt er stand til at afdrage, under hensyntagen til husstandens daglige fornødenheder.

Det skal dog i den forbindelse også oplyses, at det ikke alle debitorer som er lige samarbejdsvillige, hvorfor inddrivelsesafdelingen ensidigt må fastsætte de månedlige afdrag, hvorved det risikeres, at beløbet sættes for højt eller for lavt.

Det er ikke inddrivelsesafdelingens primære opgave at være rådgiver, og medarbejderne er ikke uddannet i gældsrådgivning, men de forsøger i videst muligt omfang, hvor det er muligt,

at gøre opmærksom på mulighederne for gældsrehabilitering via domstolene, og hvis det er skattegæld via Skattestyrelsen, ligesom man gør opmærksom på, at der kan være visse udgifter man måske kan få hjælp til via de sociale systemer,

Jeg kan oplyse, at den samlede restancemasse pr. 1. august 2015 udgør 920,7 mio. kr. fordelt på næsten 284.000 sager. Heraf udgør antallet af renovationssager 98.600 eller næsten 35 % af alle sager.

Gennemsnitsrestancen på de enkelte renovationsager er ca. 282 kr. Naalakkersuisut finder det tvivlsomt, at alle disse sager er udsprunget af økonomiske eller sociale forhold. Det er Naalakkersuisuts opfattelse, at der for nogle personers vedkommende har udviklet sig en holdning til, at man blot kan undlade at betale regningerne for offentlige ydelser som man har modtaget, som eksempelvis renovation eller pasning af børn i daginstitution, hvor betalingen jo er tilpasset i forhold til husstandens indkomst.

Ikke alene er det dyrt for det offentlige som efterfølgende skal rykke for betalingen, og i langt de fleste tilfælde sikre betalingen via lønindeholdelse hos den enkeltes arbejdsgiver eller modregning i eventuelle udbetalinger, for eksempel overskydende skat. Det virker også krænkende på de borgere som betaler deres regninger, men samtidigt også skal opleve at en del af deres skattebetalinger går til at afholde udgifter til personale, porto med videre for at inddrive betalingerne hos borgere som har økonomien, men ikke viljen, til at betale regningerne.

Naalakkersuisut er enig med forslagsstilleren i, at den foreslåede gældsrådgivningsinstitution kan være et middel til at nedbringe de alt for store restancer her i landet, men skal samtidigt pointere, at skal rådgivningen have succes indebærer det, at modtageren er indstillet på at modtage og efterleve den tilbudte rådgivning.

Naalakkersuisut har ingen nærmere kendskab til Skyldnernes Ombudsmandsinstitution i Island, hvorfor den ikke skal kommentere nærmere, men Naalakkersuisut ved, at Forbrugerrådet i Danmark har en nogenlunde tilsvarende rådgivningsfunktion, ligesom der findes en række uafhængige private organisationer som vederlagsfrit tilbyder gældsrådgivning.

Forslagsstilleren nævner selv i sin begrundelse en række af de relevante faggrupper der med fordel kunne være en del af en sådan gældsrådgivningsinstitution og Naalakkersuisut kan supplere med at foreslå personer med økonomisk indsigt eksempelvis personer med en bankmæssig baggrund eller lignende også kunne være en del af en gældsrådgivningsinstitution.

Udgifterne til en gældsrådgivningsinstitution er af forslagsstilleren estimeret til ca. 5 mio. kr. årligt, hvilket næppe er helt forkert, idet det jo afhænger af hvor stor institutionen skal være, og hvilken rejseaktivitet der skal tilknyttes. Det er efter Naalakkersuisuts opfattelse vigtigt at gældsrådgivningen foregår ved direkte møder, og ikke blot via telefon, med mere, hvorfor der må påregnes en del rejseaktivitet for at nå så mange debitorer som muligt. Det kan nævnes at

de førnævnte ca. 284.000 sager er fordelt på ca. 30.000 enkelt individer, hvorfor den pågældende institution vil stå over for en kæmpeopgave.

Uanset en gældsrådgivningsfunktionens positive effekter, ville det være langt mere ideelt, hvis den enkelte borger ikke endte i en situation hvor man behøver hjælp til at håndtere sin gæld. Ilanngaassivik-systemet skulle gerne medvirke til at mange borgere fremover ikke kommer i en situation hvor gælden bliver uhåndterlig, men der udover bør man, fremadrettet, klæde borgerne bedre på i forhold til privatøkonomiske dispositioner, eksempelvis gennem mere og bedre undervisning i folkeskolens ældste klasser omkring disse emner.

Naalakkersuisut vil anbefale og bakke op om forslaget, men skal indstille at forslaget forinden anden behandling oversendes til udvalgsbehandling med henblik på yderligere overvejelser og forslag til brug for det videre arbejde, herunder forslag til organisatorisk placering af en gældsrådgivningsfunktion.

Forslaget er i første omgang behandlet i Skattestyrelsen under Departementet for Finanser, men det er næppe hensigtsmæssigt at en gældsrådgivningsinstitution placeres organisatorisk samme sted som inddrivelsesafdelingen, idet rådgivningen bør være uafhængig i forhold til den myndighed som står for inddrivelsen.